

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 169/2020-65

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a zo sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., Havlíčkova 16, Bratislava – mestská časť Staré Mesto, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ondrej Urban, MBA, pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Cpr 2/2013 a postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 9 CoPr 5/2018 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Cpr 2/2013 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Košice II prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Cpr 2/2013 konal bez zbytočných prietahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Košice II povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II je povinný nahradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 675,43 € (slovom šesťstosedemdesiatpäť eur a štyridsaťtri centov) na účet spoločnosti URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 169/2020-20 z 28. apríla 2020 prijal na ďalšie konanie ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v časti namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Cpr 2/2013 a postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) v konaní

vedenom pod sp. zn. 9 CoPr 5/2018 a v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) odmietol túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

1.1 Vec napadla ústavnému súdu 1. apríla 2020 do senátu v zložení Mojmir Mamojka (predseda senátu), Martin Vernarský a Peter Straka (sudca spravodajca) a v tomto zložení ústavný súd prijal vec na ďalšie konanie. V zmysle čl. II bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 v znení dodatku č. 1 schváleného 27. mája 2020 a dodatku č. 2 schváleného 1. októbra 2020 je na konanie vo veci príslušný tretí senát ústavného súdu v zložení Martin Vernarský (predseda senátu) a sudcovia Peter Straka a Robert Šorl.

2. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že *«v právnom postavení žalobcu sa žalobou zo dňa 29.06.2011 domáhal na súde prvej inštancie určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru a to výpoveďou danou zamestnancovi (sťažovateľovi) zo strany zamestnávateľa (ďalej ako „žaloba 1“). Následne dňa 29.11.2012 sťažovateľ rozšíril žalobný petit o návrh na zaplatenie náhrady mzdy. Súd prvej inštancie vydal 4. marca 2013 (po viac ako 2 rokoch a 9 mesiacoch) v konaní (sp. zn. 28 C 85/2011) rozsudok, „v ktorom určil, že skončenie pracovného pomeru sťažovateľa je neplatné a že pracovný pomer naďalej trvá a zároveň rozhodol tak, že konanie v časti o zaplatenie náhrady mzdy vo výške priemerného zárobku žalobcu (sťažovateľa) od 01.05.2011 za každý mesiac až do času, kedy žalovaný umožní žalobcovi (sťažovateľovi) pokračovať v práci vylúčil na samostatné konanie.»*

2.1 Napadnutým konaním je však vec, v ktorej sťažovateľ podal 11. marca 2013 v postavení žalobcu na súde prvej inštancie samostatnú žalobu o zaplatenie náhrady mzdy žalobcovi (sťažovateľovi) ako zamestnancovi za obdobie existencie inej prekážky v práci (v trvaní od 30. novembra 2010 do 30. apríla 2011) na strane žalovaného ako zamestnávateľa podľa § 142 ods. 3 Zákonníka práce s prísl. (ďalej len „žaloba 2“). V tejto veci (sp. zn. 17 Cpr 2/2013) vydal prvostupňový súd rozsudok (ďalej len „rozsudok 1“), proti ktorému sa sťažovateľ včas odvolal. Ďalej zo sťažnosti vyplýva, že *„predmetná vec bola predložená na odvolacie konanie dňa 17.04.2018 (9Co Pr/ 5/2018). Už v tomto čase konanie trvalo viac ako 5 rokov.“* Odvolací súd vrátil vec súdu prvej

inštancie na ďalšie konanie. Okresný súd vydal 18. marca 2019 druhý rozsudok (č. k. 17 Cpr 2/2013-374) (ďalej len „rozsudok 2“), „ktorým žalobu žalobcu (sťažovateľa) zamietol a priznal žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Keďže Rozsudok 2 považoval žalobca (sťažovateľ) za nezákonný, dňa 02.05.2019 podal voči Rozsudku 2 odvolanie.“ (9Co Pr/9/2019).

2.2 Podľa sťažovateľa odvolací súd nekonal, preto podal na odvolacom súde sťažnosť na prieťahy. Predseda krajského súdu odpoveďou z 2. marca 2020 uviedol, že «... na základe odvolania sťažovateľa bola vec predložená súdu druhej inštancie dňa 11.09.2019, t. j. vec „stála“ na súde prvej inštancie 4 mesiace a teraz stojí na súde druhej inštancie 7 mesiacov, pričom v kontexte judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky možno za prieťah v konaní zapríčinený postupom súdu považovať situáciu, kedy s prihliadnutím na ďalšie okolnosti prejednávanej veci nebol zo strany konajúceho súdu vykonaný žiaden úkon po dlhšiu dobu ako 9 mesiacov.». Predseda krajského súdu ďalej uviedol, že „predpokladá ukončenie veci v priebehu prvého štvrťroka 2020“.

2.3 Sťažovateľ uviedol, že v období k právoplatnému ukončeniu konania nedošlo, a preto podal 18. marca 2020 ďalšiu sťažnosť na prieťahy v súdnom konaní, v ktorej zdôraznil, že ide o konanie so zamestnancom a že rozhodnutie v predmetnej veci je pre sťažovateľa veľmi dôležité z dôvodu, že si sťažovateľ nemôže uplatniť plný nárok na dôchodok, lebo toto uplatnenie je závislé od rozhodnutia súdu v predmetnej veci. Sťažovateľ tiež v sťažnosti uviedol, že „dôchodkové veci či veci pracovnoprávne, veci o náhradu škody majú vždy podľa štrasburskej judikatúry prednosť, no v uvedenej veci sa tak zjavne a v rozpore s právom na spravodlivý proces, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na rozhodnutie vo veci v primeranej lehote bez prieťahov, vôbec nedeje...“. Ďalej žalobca v uvedenej sťažnosti dodal: „Žalobca má za to, že tento súdny spor prebieha už od roku 2013, pričom podľa štrasburskej judikatúry dôchodkové veci a veci pracovnoprávne vyžadujú osobitnú rýchlosť konania (napr. *Styranowki c/a Poľsko* z 30. októbra 1998) a tiež osobitnú rýchlosť konania vyžadujú aj žaloby o náhradu škody, kde patrí aj žaloba žalobcu o náhradu mzdy (*Neves a Silva c/a Portugalsko*, 1989). Žalobca je dôchodca a predmet sporu priamo súvisí s tým, že žalobca má stále dočasne vymeraný iba predbežný starobný dôchodok, lebo nemá doriešený tento súdny spor. Žalobca rieši svoj

predčasný dôchodok aj v súdnom konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach sp. zn. 9Sa/30/2018.“

2.4 Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezhom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 47 Charty základných práv Európskej únie, postupom Okresného súdu Košice II ako súdu prvej inštancie v konaní vedenom pod sp. zn. 17Cpr/2/2013 pred Okresným súdom Košice II, porušené bolo.

2. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 47 Charty základných práv Európskej únie, postupom Krajského súdu v Košiciach ako odvolacieho súdu, v odvolacom konaní vedenom pred Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 9 CoPr/9/2019 (a pred tým v odvolacom konaní vedenom pred Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 9 CoPr/5/2018) porušené bolo.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Krajskému súdu v Košiciach, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 9 CoPr/9/2019 konal bez zbytočných prieťahov.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Košice II, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 17Cpr/2/2013 (t.j. v prípade ak Krajský súd v Košiciach vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie prejednanie a rozhodnutie) konal bez zbytočných prieťahov.

5. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 8 000,- Eur, ktoré je Okresný súd Košice II povinný uhradiť sťažovateľovi do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 4 000,- Eur, ktoré je Krajský súd v Košiciach povinný uhradiť sťažovateľovi do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

7. Porušovateľ 1 (Okresný súd Košice II) a Porušovateľ 2 (Krajský súd v Košiciach) sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľovi náhradu trov konania a náhradu trov právneho zastúpenia, a to vo výške 675,43,- Eur na bankový účet právneho zástupcu sťažovateľa do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Rekapitulácia vyjadrení účastníkov konania

3. Ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie požiadal okresný súd o vyjadrenie. Okresný súd v podaní doručenom ústavnému súdu 19. mája 2020 predložil podrobnú chronológiu vykonaných úkonov (bližšie bod 10) a namietal, že sťažovateľ nepodal sťažnosť predsedovi okresného súdu na nekonanie súdnych osôb okresného súdu a nevyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na jeho ochranu umožňuje. Okresný súd nesúhlasí s názorom sťažovateľa, že dĺžka konania nebola vyvolaná správaním sťažovateľa, keďže sa riadne nezúčastnil nariadených súdnych pojednávaní. Právny zástupca sťažovateľa požiadal okresný súd o odročenie až štyroch nariadených pojednávaní.

3.1 Okresný súd uviedol, že z obsahu súdneho spisu vyplýva, že krajský súd rozhodol v predmetnom konaní ešte pred vznikom pandémie, a to 4. marca 2020. Oznámenie o verejnom vyhlásení rozhodnutia v danej veci bolo na úradnej tabuli krajského súdu zverejnené od 27. februára 2020 do 5. marca 2020. Podľa zápisnice zo 4. marca 2020 sa verejného vyhlásenia rozhodnutia nezúčastnil sťažovateľ ani jeho právny zástupca. Ústavná sťažnosť je datovaná dňom 1. apríla 2020, teda takmer mesiac po verejnom vyhlásení rozhodnutia.

3.2 Okresný súd ďalej ospravedlnil postup tým, že „Z chronológie vo veci vykonaných úkonov je zrejmé, že zo strany súdnych osôb tunajšieho súdu nedošlo k žiadnym zbytočným prietahom a odročenie pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne je potrebné považovať za dôvod objektívny. Je tiež potrebné poukázať na prerušenie daného konania, a to uznesením zo dňa 27. mája 2013 až do odpadnutia

prekážky na prerušenie konania. Túto napokon nespochybňoval ani samotný sťažovateľ, keďže sa proti tomuto uzneseniu neodvolal.“

3.3 V závere okresný súd považuje ústavnú sťažnosť sťažovateľa za neopodstatnenú, pričom z meritórneho hľadiska je konanie právoplatne ukončené. Zároveň vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania.

4. Ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie požiadal o vyjadrenie aj krajský súd. Krajský súd v podaní doručenom ústavnému súdu 2. júna 2020 uviedol: *„Vzhľadom na priebeh oboch odvolacích konaní a skutočnosť, že vo veci 9CoPr/9/2019 krajský súd medzičasom (dňa 4.3.2020) rozhodol potvrdzujúcim rozsudkom možno konštatovať, že sťažovateľ vo svojej podstate vytyka tunajšiemu súdu dĺžku obdobia nečinnosti od predloženia veci na rozhodnutie o odvolaní až po vydanie rozhodnutí v oboch konaniach, s tým, že z pohľadu kritérií, ktoré sú pre posúdenie prietahov relevantné podľa rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP), ktorú vo svojej judikatúre prevzal aj ústavný súd, sťažovateľ vo svojej argumentácii vyzdvihuje pracovnoprávny charakter sporu, požívajúci zvýšenú ochranu a prednosť pri vybavovaní, celkovú dĺžku konania (v čase podania sťažnosti viac ako 7 rokov), závažnosť dopadu trvania sporu na materiálny život sťažovateľa a jeho vnútorné prežívanie a napokon tiež i skutočnosť, že podľa nazerania Ústavného súdu SR je potrebné obe odvolacie konania (9CoPr/5/2018 a 9CoPr/9/2019) z hľadiska primeranosti lehoty na prejednanie veci považovať za jedno konanie.“*

4.1 Krajský súd nesúhlasí s názorom sťažovateľa, že sa dopustil zbytočných prietahov. Konanie sp. zn. 9 CoPr 5/2018 trvajúce približne 3 mesiace a konanie sp. zn. 9 CoPr 9/2019 trvajúce necelých 6 mesiacov nemožno ani ako celok, ani v jednotlivosti považovať za neprimerane dlhé.

4.2 Krajský súd uvádza, že počas 9 mesiacov trvania konania v ňom došlo k vydaniu dvoch meritórnych rozhodnutí. Krajský súd sa domnieva, že z časového hľadiska postupu krajského súdu niet čo vytknúť, keďže vo veci postupoval ďaleko nad rámec štatisticky vykazovanej priemernej dĺžky konania pred odvolacími súdmi v celoslovenskom meradle.

Zdôraznil, že potrebu takéhoto dvojfázového odvolacieho prieskumu vyvolala nepreskúmateľnosť v poradí prvého rozsudku okresného súdu.

4.3 Následne krajský súd poznamenal, že nesúhlasí s názorom sťažovateľa, že jeho vec bola zvlášť naliehavá. Sťažovateľom prezentované ujmy na materiálnych statkoch a na morálnych hodnotách nemajú kauzálnu súvislosť s tvrdenými priet'ahmi.

4.4 V závere krajský súd považuje ústavnú sťažnosť sťažovateľa za neopodstatnenú. Zároveň vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania.

5. Ústavný súd zaslal vyjadrenie okresného súdu a krajského súdu sťažovateľovi, ktorý v podaní doručenom ústavnému súdu 10. júna 2020 uvádza, že okresný súd bol v konaní pod sp. zn. 17 Cpr 2/2013 dlhodobo nečinný. Prvé prvostupňové rozhodnutie okresného súdu bolo zrušené odvolacím súdom pre nezákonnosť, a tak išlo o zrejmy priet'ah v súdnom konaní a neefektívne rozhodovanie. Podľa sťažovateľa v konaní pred krajským súdom bol odvolací súd dlhodobo nečinný. Sťažovateľ následne namieta, že pracovnoprávne spory sú prioritnými spormi a je nutné vo merite veci čo najskôr rozhodnúť, pretože od konečného rozhodnutia súdu závisí výška predčasného dôchodku sťažovateľa zo strany Sociálnej poisťovne. Sťažovateľ podotýka, že „*v čase podania ústavnej sťažnosti vec sťažovateľa nebola právoplatne skončená.*“. Na základe uvedeného sťažovateľ považuje ústavnú sťažnosť za plne dôvodnú.

5.1 Dňa 8. septembra 2020 bola ústavnému súdu doručená doplnená odpoveď sťažovateľa, v ktorej uviedol, že „... *do dnešného dňa nebolo rozhodnuté o trovách konania a tak zo strany okresného súdu pretrváva stav neistoty sťažovateľa.*“.

5.2 Dňa 18. novembra 2020 bola ústavnému súdu doručená druhá doplnená odpoveď sťažovateľa, v ktorej uviedol, že „... *do dnešného dňa, teda 18. novembra 2020 nebolo rozhodnuté o trovách konania a tak zo strany okresného súdu pretrváva stav právnej neistoty.*“.

III.

Zákonné a judikatúrne východiská a právne hodnotenie ústavného súdu

6. Pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie

veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

7. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila i v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

8. Čo sa týka podielu sťažovateľa na dĺžke konania, ústavný súd zistil, že sťažovateľ k dĺžke konania prispel spôsobom, ktorý by bolo možné považovať za významný z pohľadu celkovej dĺžky konania. Zo strany sťažovateľa ako žalujúcej strany v napadnutom konaní došlo k štyrom žiadostiam o odročenie pojednávania. Isteže mohli existovať vážne dôvody na odročenie, no muselo byť všetkým zúčastneným zrejmé, že intervaly medzi jednotlivými pojednávaniami sú troj aj viacmesačné. Teda už len samotné žiadosti zo strany žalujúcej strany sťažovateľa a je jedno, či išlo o dôvod na strane samotného sťažovateľa alebo jeho advokáta, ktorý koná v jeho mene, participovali na predĺžení konania viac ako rok. Tým ústavný súd neospravedlňuje postup súdu, ktorý rozhodoval o časovom rozpätí medzi jednotlivými pojednávaniami (bližšie bod 10).

9. Z pohľadu zložitosti veci sa nedá konštatovať, že by spory o náhradu mzdy boli osobitne zložité, a to napriek špecifikám vyplývajúcim z povahy dotknutej veci ako pracovnoprávnej.

10. Uvedené závery k predchádzajúcim dvom kritériám *prima facie* naznačujú, že na dĺžke konania (cca 7 rokov) má dominantný podiel postup okresného súdu. Chronológia úkonov podľa vyjadrenia okresného súdu poskytuje dostatočný prehľad o (ne)efektívnosti postupu súdu: „Žaloba o náhradu mzdy v sume 3.280 Eur bola na okresnom súde podaná dňa 11.marca 2013. Podanou žalobou sa sťažovateľ domáhal aj vyhlásenia medzitémneho rozsudku. Uznesením zo dňa 24. apríla 2013, ktoré nadobudlo právoplatnosť 22. mája 2013, bolo sťažovateľovi priznané oslobodenie od zaplatenia súdneho poplatku v predmetnom spore. V ten istý deň bola žaloba zaslaná na vyjadrenie. Vyjadrenie žalovaného bolo okresnému súdu doručené dňa 21.mája 2013. Sťažovateľ zároveň predložil návrh na prerušenie konania. Uznesením zo dňa 27. mája 2013, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 29. júna 2013, bolo konanie prerušené do právoplatného skončenia konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 28C 85/2011. Dňa 7. februára 2014 bolo vydané uznesenie o pokračovaní v konaní vzhľadom na skutočnosť, že dôvod prerušenia konania odpadol. Nakoľko Krajský súd v Košiciach potvrdil rozsudok tunajšieho súdu dňa 21. januára 2014. Dňa 18. februára 2014 bolo vytýčené pojednávanie na deň 26. mája 2014. Na uvedené pojednávanie bola predvolaná aj svedkyňa. Pojednávanie sa uskutočnilo, avšak predvolaná svedkyňa sa nedostavila, preto bolo odročené na deň 18.septembra 2014. Na pojednávanie vytýčené na deň 18.septembra 2014 sa nedostavil nikto. Z obsahu zápisnice vyplýva, že právny zástupca sťažovateľa dňa 16. septembra 2014 ospravedlnil svoju neúčast' na tomto pojednávaní z dôvodu, neodkladných pracovných povinností a túto skutočnosť oznámil aj právnemu zástupcovi žalovaného. Z uvedených dôvodov bolo pojednávanie odročené na deň 15. decembra 2014. Dňa 12. decembra 2014 požiadal právny zástupca sťažovateľa opakovane o zrušenie pojednávania, určeného na deň 15.decembra 2014, z dôvodu práceneschopnosti. Na základe uvedenej žiadosti bolo pojednávanie odročené na deň 20. apríl 2015. Pojednávanie sa uskutočnilo a bolo odročené na deň 29. júna 2015. O odročenie tohto pojednávania požiadal právny zástupca žalovaného z dôvodu, plánovanej dovolenky, nakoľko žalovaný trvá na jeho osobnej účasti na predmetnom pojednávaní. Na základe tejto žiadosti bolo pojednávanie odročené na deň 26. októbra 2015. Dňa 17. septembra 2015 požiadal právny zástupca sťažovateľa opätovne (už tretíkrát) o odročenie pojednávania, ktoré sa malo konať 26. októbra 2015, z dôvodu jeho účasti

na pracovnej ceste v zahraničí. Pojednávanie bolo tak odročené na deň 01. februára 2016. Z dôvodu práceneschopnosti konajúcej zákonnej sudkyne bol termín pojednávania dňa 01. februára 2016 zrušený a nový termín pojednávania bol určený na deň 18. apríla 2016. Pojednávanie sa uskutočnilo a za účelom predvolania svedkov bolo odročené na 6. júna 2016. Pojednávanie za účelom ďalšieho dokazovania bolo odročené na 10. október 2016. Pojednávanie sa uskutočnilo a termín ďalšieho pojednávania bol určený na deň 28. novembra 2016, ktoré bolo zrušené pre práceneschopnosť zákonnej sudkyne. Dňa 07. februára 2017 bolo určené pojednávanie na deň 24. apríla 2017. Pojednávanie sa uskutočnilo a za účelom predvolania ďalších svedkov bolo odročené na 05. júna 2017. Z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne bol uvedený termín pojednávania zrušený. V mesiaci august 2017 bol určený termín pojednávania na deň 23. októbra 2017. Pre ďalšiu práceneschopnosť konajúcej sudkyne bolo pojednávanie odročené na 20. novembra 2017. Pojednávanie bolo odročené z 20. novembra 2017 na deň 30. novembra 2017. Na tomto pojednávaní bol vyhlásený medzitýmny rozsudok (nárok žalobcu voči žalovanému na náhradu mzdy je daný). Dňa 25. januára 2018 sa žalovaný proti rozsudku odvolal. Odvolanie bolo 23. februára 2018 zasielané právnenému zástupcovi sťažovateľa, ktorý doručil svoje stanovisko 21. marca 2018. Stanovisko právneho zástupcu sťažovateľa bolo ešte v uvedený deň zasielané právnenému zástupcovi žalovaného s možnosťou vyjadrenia v lehote 10 dní. Dňa 18. apríla 2018 bol spis predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Košiciach, na ktorom sa nachádzal do 11. septembra 2018. Po vrátení veci dňa 02. októbra 2018 bol určený termín pojednávania na deň 14. januára 2019. Dňa 11. januára 2019 požiadal právny zástupca sťažovateľa o odročenie pojednávania vytýčeného na deň 14. januára 2019 z dôvodu práceneschopnosti sťažovateľa. Na základe uvedenej žiadosti bolo pojednávanie odročené na deň 18. marca 2019. Na uvedenom pojednávaní bolo rozhodnuté tak, že žaloba bola zamietnutá. Dňa 6. mája 2019 sa sťažovateľ cestou svojho právneho zástupcu proti rozsudku odvolal. Odvolanie sťažovateľa bolo 14. mája 2019 zaslané právnenému zástupcovi žalovaného, ktorý svoje stanovisko doručil dňa 06. júna 2019. Dňa 07. júna 2019 bolo toto stanovisko zasielané právnenému zástupcovi sťažovateľa, ktorý svoje vyjadrenie doručil 03. júla 2019. Jeho vyjadrenie bolo 22. júla 2019 zaslané právnenému zástupcovi žalovaného s možnosťou

vyjadriť sa v lehote 10 dní. Stanovisko doručil 7. augusta 2019 a právnenému zástupcovi žalobcu bolo doručené 12. augusta 2019. Dňa 11. septembra 2019 bol spis predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Košiciach, na ktorom sa nachádzal do 14. apríla 2020, kedy bol vrátený s potvrdzujúcim rozsudkom a výrokom, podľa ktorého žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v celom rozsahu. Dňa 23. apríla 2020 bol rozsudok odvolacieho súdu doručovaný právnym zástupcom strán sporu. Dňa 18. mája 2020 doručil právny zástupca žalovaného vyčíslenie trov konania.“

11. Nedá sa povedať, že by súd nekonal, no ak procesné pravidlá vychádzajú z premisy, že sa má rozhodnúť na jednom pojednávaní a odročenie pojednávania má byť skôr výnimkou, tak početné odročovania veci indikujú neefektívny postup súdu, a to pri zohľadnení už aj zdravotných dôvodov, ktoré viedli k niektorým odročeniám. Prieťahy vzniknuté početným odročovaním pojednávania boli umocnené stanovovaním dlhých časových rozpätí medzi jednotlivým úkonmi súdu. V tomto smere k vzniku prieťahov prispeli aj iné úkony než odročovanie (predloženie veci na v poradí druhé odvolacie konanie trvalo približne 4 mesiace).

12. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tiež namietal, že 18. mája 2020 doručil právny zástupca žalovaného vyčíslenie trov konania, o ktorých dosiaľ nebolo okresným súdom rozhodnuté, pričom ubehlo už vyše 6 mesiacov od vydania právoplatného rozhodnutia. Rozhodovanie o trovách nebýva fakticky a právne zložitou agendou, a kým nie je rozhodnuté o trovách konania, nie je završený proces poskytovania právnej istoty (porov. rozsudok ESLP vo veci Čičmanec proti Slovenskej republike z 28. 6. 2016).

13. Nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

14. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd v napadnutom konaní porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa dotknutých referenčných noriem (bod 1 výroku tohto nálezu). Ústavný súd takýto záver neprijal vo vzťahu k napadnutému konaniu krajského súdu, keďže odvolacie konanie v trvaní či už 3 mesiacov alebo 9 mesiacov zodpovedá ústavnoprávnej požiadavke včasnosti a z tohto pohľadu efektívnemu odvolaciemu konaniu (bod 4).

V.

Príkaz konať a finančné zadosťučinenie

15. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Vec samá je síce skončená, no pre zavŕšenie procesu je dôležité uzavrieť aj rozhodovanie o trovách konania. Ústavný súd z uvedeného dôvodu prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov.

16. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie [obdobne § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde].

17. Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 8 000 € od okresného súdu a primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 000 € od krajského súdu a túto svoju požiadavku odôvodnil jednak samotným porušením svojich práv zbytočnými prietahmi a taktiež celkovou dobou konania pred okresným súdom a krajským súdom.

18. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (I. ÚS 15/02, III. ÚS 10/02, III. ÚS 17/02, I. ÚS 257/08, III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012).

19. Vzhľadom na výsledok konania vo vzťahu ku krajskému súdu ústavný súd v tejto časti návrhu na primerané finančné zadost'učinenie nevyhovel. Vo vzťahu k okresnému súdu ústavný súd nemohol nebrať zreteľ na fakt, že sťažovateľ v čase, keď podával ústavnú sťažnosť, už mohol mať vedomosť, že vo veci bolo krajským súdom rozhodnuté (rozsudok vyhlásený 4. marca 2020, ústavná sťažnosť podaná 1. apríla 2020). V čase podávania ústavnej sťažnosti už bol teda výrazne oslabený efekt tohto inštitútu (akcent na rozhodnutie v záujme dosiahnutia právnej istoty vo vzťahu k veci samej).

20. So zreteľom na predmet sporu a jeho význam pre sťažovateľa, ktorý významne neprevyšuje tzv. bagateľné spory, tiež na výsledok konania, ako aj na skutočnosť, že na strane sťažovateľa nevznikla žiadna nenapraviteľná ujma a že samotné deklarovanie porušenia základného práva v spojení s náhradou trov konania má satisfakčný rozmer, dospel ústavný súd k názoru, že z navrhovanej čiastky je spravodlivým priznanie finančného zadost'učinenia v rozsahu 1 000 eur.

21. Vo zvyšnej časti preto ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

22. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

23. Pri výpočte trov konania sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

24. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2020 v sume 177 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky, ktorým je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2019, ktorá bola vo výške 1 062 €). Sadzba za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby vykonaný v roku 2020 je v sume 10,62 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia za tri úkony právnej služby vykonané v roku 2020 (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti a vyjadrenie z 10. júna 2020). Za vypracovanie právneho rozboru veci pre klienta z 25. marca 2020 ústavný súd odmenu nepriznal, pretože to nevyhodnotil ako úkon relevantný pre rozhodnutie vo veci samej. Po zohľadnení príslušnej sadzby dane z pridanej hodnoty náhrada trov konania, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľovi, spolu takto predstavuje sumu 675,43 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

25. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2021

Robert Šorl
predseda senátu